

Forskning i regionernas Sverige

Sverige har blivit alltmer tvådelat. Ett fåtal stora kommuner får fler innevånare, medan ett stort antal små kommuner förlorar innevånare. Det skapar överhettning hos vinnarna med stigande priser och bostadsbrist, medan de bortemot ett hundra förlorande kommunerna får se en förtvinande bostadsmarknad med tomma lägenheter och prisfall på småhus.

Detta nya landskap ställer nya krav på den bostads- och urbanforskning som bedrivs vid IBF och i Sverige. Forskningen får en naturlig tredelning. I de starka delarna av Sverige såsom storstäderna och högskoleorterna gäller studierna ofta frågor relaterade till segregation och etnicitet, prisbildning, kostnadsanalyser och frågor om bostadsförsörjning för grupper av hushåll med svag betalningsförmåga. Det vidgar också frågan mot en diskussion om stadens infrastruktur, etik och estetik.

I de svaga orterna måste forskningen i stället inriktas på studier av tomma lägenheter, effekterna på de kommunala bostadsföretagen av att andra boendeformer är så mycket billigare, låga priser på villamarknaden med kapitalförstöring som följd, svaga skatteunderlag, mm.

En tredje forskningsinriktning tar fasta på processen. Det påkallar studier av de faktorer som driver hushållsbildning och omflyttning. Hur rör sig invandrarna i Sverige och vilken betydelse har låga priser och överskott på bostäder som konkurrensfaktor för svaga orter? En fråga som får allt större vikt är frågan om nya hushållsmönster i kombination med nya bostättningsmönster. Hur kommer hushållen att bo när båda parter i ett samboförhållande har jobb – fast på olika ställen, och hur kommer hushållen att göra då de går mot pensionering?

Denna – delvis artificiella – uppdelning i tre områden tydliggör också statens krympande roll. Frågor som så tydligt finns på regionernas nivå betonar i stället kommunens betydelse som formare av en ny politik för boende och byggande. Det medför samtidigt en utveckling bort från enkla utvärderingar av statliga beslut till en forskning som följer och analyserar samspelet mellan hushåll och marknad i ett lokalt perspektiv.

Urban satsning - Urban Fransson satsar och Nils Hertting, Bo Bengtsson, Lars Fälting och Lena Magnusson ägnar sig åt deltagande observation

Forskningen vidgas också innehållsligt. Bort från en snäv bostadsforskning mot urbanforskning i vid mening med inslag av miljöforskning, regional planering och regionalekonomi.

En del av detta nya landskap syns tydligt i de uppdrag som IBF har fått på senaste tiden. Öresundsbrons effekter på boende och byggande, hyressättning på marknadens villkor, omflyttning och segregation, framtidens bostadsmarknad är några lösryckta exempel på projekt som passar in i den nya ramen.

För övrigt pågår just nu en intensiv planering för vår Bostadsvecka. Räknat i antal seminarier blir veckan lika stor som tidigare år. Ser vi till de talare som kommer att medverka blir veckan minst lika intressant som tidigare år. Vi ser fram mot veckan med stor spänning. Det är för oss ett gyllene tillfälle att i samarbete med institutioner och organisationer i omvärlden förmedla god populärvetenskap till bostadsmarknadens aktörer runt om i Sverige.

Till sist pågår även planeringen för vår stora internationella konferens. Den äger rum i veckan efter midsommar och kommer att samla all världens ledande forskare inom vårt område.

Bengt Turner, prefekt

Ny forskare

Fr o m 1 oktober t o m 31 mars är Brita Hermelin vid IBF på halvtid på en s k postdoc-tjänst. **Brita Hermelin** kommer från kulturgeografiska institutionen vid Uppsala universitet. Hon avslutade forskarutbildningen och försvarade sin avhandling 'Professional Business Services. Conceptual Framework and a Swedish Case Study' våren 1997. Intresset för den ekonomiska geografins teoretiska bas avspeglar sig i avhandlingen i och med att den teoretiska diskussionen utgör ett avgörande inslag. Brita använder sig framförallt av den kritiska realismen, den ekonomiska sociologin samt nätverksperspektiv för att föra det teoretiska resonemanget. I avhandlingen sammanfattas och diskuteras aktuell geografisk forskning om avancerade produktionstjänster och ett specifikt intresse riktas till kopplingen mellan det teoretiska perspektivet samt det empiriska resultatet. Avhandlingens empiriska undersökning omfattar en beskrivning av det geografiska mönstret av avancerade uppdragstjänster i Sverige som helhet samt en fallstudie av företag lokaliserade i Mälardalen. I fallstudien framkommer det att det inte finns något enkelt och entydigt samband mellan intensiva (och i den betydelsen nära) nätverksrelationer och geografisk närhet. En väsentlig slutsats i avhandlingen är att faktorer som vi tänker om som 'icke-ekonomiska' är avgörande för lokalisering och utveckling av ekonomiska verksamheter som avancerade uppdragstjänster. Bostadsorten för företagsbildaren har genomgående ett genomslag för lokaliseringen. Företag tenderar att bli kvar inom en ort över tiden även om det kan ske lokala omlokaliseringar till fastigheter som upplevs ha olika typer av fördelar (sett till kostnad, image, etc.).

Tjänsteläge

Brita Hermelin har anställts som postdoc-forskare i kulturgeografi 99-10-01--00-03-31.

Clarissa Kugelberg har av tjänsteförslagsnämnden föreslagits som forskarassistent i sociologi 99-11-16.

Miscellanea

Lars-Erik Borgegård och **Johan Håkansson** har deltagit i en ENHR-MRI konferens om *New European Housing and Urban Policies* med uppsatsen "Population redistribution in Sweden - a case study of Gävleborg county" den 25-29 augusti. I samma konferens presenterade **Lars-Erik**, **Urban Fransson** och **Marianne Abramsson** uppsatsen "Housing Careers – Immigrants on the Swedish Housing Market". **Lena Magnusson** och **Sule Özükren** presenterade "Housing Careers of Immigrants from Turkey: The Case of Sweden".

Vid månadsskiftet augusti-september arrangerade **Evert Vedung** ett heldagsseminarium om effektmät-

ning och utvärdering vid Riksrevisionsverket i Stockholm. Den 30 september deltog han med ett föredrag om styrmedel i Statskontorets seminarium *Käppar, morötter eller predikan*.

Thomas Lindh har deltagit med uppsats i konferensen *Econometric Society European Meeting* i Santiago de Compostela 29 augusti-1 september.

Nils Hertting har hållit ett anförande om "Svensk hemlöshet i ett europeiskt perspektiv" vid konferensen *Hemlösa i välfärdssamhället*, Rosenbad, 30 augusti.

Urban Fransson har deltagit vid konferensen *11th European Colloquium on Theoretical and Quantitative Geography* med uppsatsen "Interrelationship between household and housing market", Durham 4-7 september.

Den 15 september var **Evert Vedung** opponent på Takis Venetoklis lic. avh. *Process Evaluation of Business Subsidies in Finland: A Quantitative Approach* vid Inst. för förvaltningsvetenskap, Tammerfors Universitet.

Terry Hartig var den 17 september opponent på Caroline Hägerhalls doktorsavhandling *The experience of pastoral landscapes* vid Sveriges Lantbruksuniversitet, Inst. för landskapsplanering, Alnarp.

Bengt Turner har den 20 september arrangerat seminarium vid IBF för förbundsstyrelsen i Hyresgästernas Riksförbund.

Thomas Lindh har deltagit med uppsats i SNS och CEPR Workshop *Controlling the Scope, Size and Efficiency of the Public Sector* i Stockholm den 20-21 september.

Eva Sandstedt höll ett anförande om "Sunda/sjuka husfrågan i ett samhällsperspektiv" vid konferensen *Bygg sunda och resurseffektiva hus – en självklarhet i det hållbara samhället* i Linköping 21-22 september.

Bengt Turner var ansvarig och medverkande vid ett seminarium den 24-26 september om äldreboende, arrangerat av *European Housing Forum* och *ENHR* i samarbete med EU:s bostadsministrars möte i Kuopio, Finland. **Lars-Erik Borgegård** och **Karin Dawidson** presenterade "Demographics of European elderly – some planning implications on national and local levels" vid samma konferens.

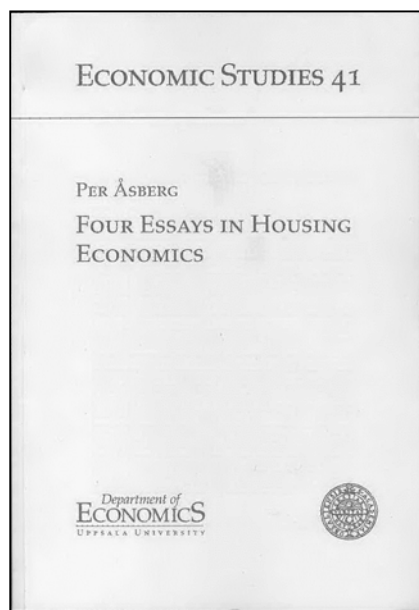
Eva Sandstedt medverkade vid Miljövårdsberedningens seminarier "Dialogprojekt Bygga/Bo" den 30 september, 7-8 oktober samt 11 november.

Bengt Turner har hållit ett föredrag om "Bostadsfinansiering och fastighetsprisernas utveckling i Sverige" för *Finansinspektionen* den 30 september.

Bengt Turner har gjort en rundresa i USA med föredrag vid Penn State University och Ohio State University den 2-10 oktober.

Karin Tillberg har deltagit i *Workshop on Transport Issues* vid Northern Jiaotong University, Beijing, Kina, 5-7 oktober.

Per Åsbergs doktorsavhandling "Four Essays in Housing Economics"

Per Åsberg vid IBF och Nationalekonomiska institutionen har försvarat sin doktorsavhandling "Four Essays in Housing Economics". Opponent var professor Don Haurin från Ohio State University, USA.

Min doktorsavhandling består av fyra kapitel. Det första kapitlet "Capitalisation Effects in the Market for Owner-occupied Housing" är skrivet tillsammans med Stefan Åsbrink. Där används en dynamisk kapitalmarknadsmodell för att studera kapitaliseringseffekterna på villamarknaden orsakade av 1991 års svenska skattereform. Simuleringar av förvarnade och icke förvarnade implementeringar av ett nytt skattesystem antyder att 1991 års skattereform orsakade betydande husprisfall och minskningar i byggandet. Vidare fann vi att det skattesystem som infördes efter skattereformen var betydligt mindre inflationskänsligt än skattesystemet som existerade före skattereformen. Det nya skattesystemet är dock fortfarande ett nominellt skattesystem och därför orsakar inflation stora och godtyckliga skattesubventioner till villaägare även i det nya skattesystemet.

Det andra och tredje kapitlet behandlar val av boendeform under osäkerhet och är skrivna tillsammans med Erik Ekman. I den första av dessa två uppsatser, med titeln "Owner-occupation as an Insurance",

studeras hushållets val mellan att hyra och äga sin bostad i en tvåperiodig teoretisk modell med osäkra hyror och huspriser. Där visar vi att ett riskbenäget hushåll väljer den boendeform som medför minst varians i boendekostnaden. Valet mellan att hyra och äga sin bostad styrs av variansen i hyror, variansen i pris på villor och korrelationen mellan dessa två priser. När korrelationen är positiv och större än en viss kritisk nivå föredrar ett riskbenäget hushåll att äga sitt boende i syfte att reducera osäkerheten i framtida boendekostnader.

I det tredje kapitlet med titeln "Tenure Choice under Uncertainty" studeras valet mellan att äga och hyra sin bostad i en numerisk tvåperiodig modell där det råder osäkerhet beträffande framtida hyror och framtida priser på ägt boende. Med en positiv korrelation mellan pris på ägt boende och pris på hyresbostäder fungerar ägande som en försäkring mot osäkerhet i framtida boendekostnader.

I det fjärde och sista kapitlet med titeln "Housing Decisions of Swedish Youth" används poolade och longitudinella data för de två åren 1989 och 1992 för att studera hushållsbildning och valet mellan att hyra och äga sin bostad för svenskar i åldern mellan 19 och 29 år. Demografiska faktorer visade sig ha signifikant betydelse både i hushållsbildningsbeslutet och valet mellan att äga och hyra sin bostad. Ekonomiska faktorer visade sig ha signifikant inverkan på valet mellan att äga och hyra bostaden. Så var dock inte fallet i hushållsbildningsbeslutet. Hushållsbildningsbeslutet visade sig i den här studien vara relativt okänsligt för ekonomiska faktorer. Vidare visade sig relativkostnaden mellan att hyra och äga bostaden ha en signifikant lägre effekt på sannolikheten att hushållet äger sin bostad efter 1991 års svenska skattereform jämfört med före skattereformen. En möjlig förklaring till detta fenomen är att skattereformen bland annat medförde att samtliga hushåll fick samma avdragsmöjlighet för räntekostnader varför variansen i måttet för relativkostnaden mellan att äga och hyra bostaden är lägre efter skattereformen jämfört med före skattereformen. Slutligen antyder estimeringarna på poolade och longitudinella data av hushållets val mellan att hyra och äga sin bostad att en bias nedåt av parameterestimaten erhålles om man underlåter att kontrollera för hushållsspecifik heterogenitet.

Per Åsberg

Varför lyssna på brukarna?

Brukarutvärdering innebär att låta den offentliga sektorns adressater värdera den service de får. Magnus Dahlbergs och Evert Vedungs projekt om brukarutvärdering närmar sig nu slutet. Studien har finansierats av Centrum för utvärdering av socialt arbete vid Socialstyrelsen genom Haluk Soydan och Karin Tengvald. Det finns fem skäl att lyssna på brukarna.

Medborgarfostran och expressivitet

Det *medborgarfostrande argumentet* går ut på att genom brukarmedverkan uppnå medborgerlig skolning. Brukaraktivitet är ett medel att förverkliga ett annat högre värde, nämligen att fostra människor till goda medborgare.

Det *expressivistiska argumentet* säger att brukarna genom att delta skall uppnå de känslomässiga förtjänster som aktivitet, diskussion och umgänge med andra människor kan ge. Poängen är självrealisering genom aktivitet i processen.

Legitimitet, effektivitet och "ge-brukarna-vad-brukarna-vill-ha"

Tilliten till en offentlig verksamhet kan stärkas genom att låta brukarna komma till tals. Det ger verksamhetens utformning och innehåll *legitimitet* och befriar i viss mån ledningen från ansvar i det fall verksamheten skulle utsättas för kritik.

Det *effektivitetsorienterade argumentet* säger att brukarhänsyn skall tas för att höja den aktuella verksamhetens verkningsgrad. "More bang for the buck" är målet, inte ökad medborgerlig kompetens hos brukaren eller ökad legitimitet för verksamheten. I *konsumerismen* slutligen är syftet med brukarorientering att anpassa den aktuella nyttigheten till brukarnas behov eller önskemål.

Litteraturlista, annoterad bibliografi

I ett kapitel diskuterar vi hur de fem argumenten förhåller sig till utvärdering i sociala sektorn och socialt arbete. Rapporten har en utförlig litteraturlista om brukarorientering och brukarutvärdering. Här finns också en kommenterad bibliografi över litteratur om brukarorientering i socialt arbete.

Magnus Dahlberg, Evert Vedung

Referens: Magnus Dahlberg & Evert Vedung, *Varför skall man lyssna på brukare? Med exempel från boende och socialt arbete*. Gävle: Institutet för bostadsforskning.

Salutari din Romania - hälsningar från Rumänien

Fyra veckor där kontakter skapades med rumänska geografer och studenter med intensiv språkträning blev en vistelse som andades starka kontraster mellan det sköna och det mörka Rumänien.

Piata Unirii, Timisoara

Tider av romerskt, ottomanskt och österrikisk-ungerskt styre åtföljdes av en etnisk sammansmältning i rumänska Timisoara, i provinsen Banat intill Transsylvanien. Urbaniseringen föddes tidigt, en intellektuell grund för revolutionen år 1989. Segregation efter religiös tillhörighet hade uppluckrats genom Ceausescus stenhårda integrationspolitik då de välbärgade i stadskärnorna med våld omplacerats till perifera betongkomplex. Rurala bosättningar assimilerades till urbana liv. Idag ekar krav på kompensation för förlorade hem likt rop i den tomma ekonomin. Lägre bemedlade zigenare spelar på ostämnda instrument utmed gatorna, de rika klanerna bygger romani-palats i ett land där inga byggregler råder. Harmonisk samexistens dominerar mellan ungrare och rumäner medan Cluj brinner av patriotism. Som salt i de redan blodiga såren förgiftade Natos bomber Donaus vatten, flyktingströmmarna fyllde på ex-jugoslaviska enklaver i den rumänska, ungerska och jugoslaviska euro-regionen Danube-Cris-Mures-Tisza (Voiculescu 1997, 1999, Bubalo, Djurdjev, Plavska 1999). ENHR uppmanar bostadsforskare att bidra till återuppbyggnaden av Balkan, det tål att ägna en tanke.

Karin Dawidson

Ett år i Tyskland...

Anders Lindbom, forskarassistent i statsvetenskap vid IBF, tillbringade läsåret 1998/99 som gästforskare i Tyskland.

Nedan redogör han för några erfarenheter och reflektioner som detta givit upphov till.

Mitt år i Tyskland tillbringades dels vid Universität Konstanz, dels vid Max-Planck-Institut fur Gesellschaftsforschung i Köln. Dessa två institutioner är också två olika "världar": Konstanz ar ett helt vanligt universitet och präglas av att dess kärnverksamhet är undervisning. Max-Planck-Institut däremot bedriver renodlad forskningsverksamhet. Medan Konstanz präglas av de tyska akademiska traditionerna som i många avseenden framstår som ganska främmande för en utlänning, så färgas Max-Planck istället av sitt stora internationella utbyte. Också städerna där respektive institut ar beläget följer mönstret: Konstanz ar en liten vacker stad i sydtyskland med en stadskärna från medeltiden belägen vid Bodensjön (hysande "svenska" Mainau) medan Köln ar en ateruppbyggd metropol belägen i närheten av Tysklands "lunga" (Ruhrgebiet). Den som gissat att jag i det stora hela föredrog det moderna internationaliserade på bekostnad av den lantliga idyllen har gissat rätt.

Vad drog mig då till Tyskland? Min forskning är inriktad på välfärdsstatens nyare "utveckling", d.v.s. omprövningen av dess organisation och utgifter. (Jodå, Tyskland är en välfärdsstat, eller som de själva säger *Sozialstaat*). I Konstanz lockade möjligheterna att etablera kontakt och samarbeta med Jens Alber, som är internationellt bekant inom valfardsstatsforskningen och som driver ett internationellt jämförande projekt om nedskärningar av välfärdsstaten. Där finns också Ellen Immergut, som bedriver forskning om de reformer av pensionssystemen som pressar på i de flesta västliga länder. I Köln finns Fritz Scharpf som leder ett stort internationellt projekt om globaliseringens inverkan på de västeuropeiska länderna.

Vistelsen har varit av stort värde för mig av flera skäl. Det första ar att en tid få diskutera sitt forskningsproblem med forskare med samma eller liknande inriktning, som vet vilken bok som man refererar till helt enkelt genom att de också har last i samma litteratur som man själv. Genom att man "delar" forskningsproblem har också båda parterna i samtalet ett egenintresse i varje samtal. Mötet med den kvantitativt inriktade sociologin var en intressant erfarenhet för mig som statsvetare.

Lika mycket som jag uppskattade den krets av forskare som jag hade detta nära utbyte med, lika lite gott har jag dock att säga om institutionens allmänna organi-

sation och arbetssätt. Tyska universitet förefaller faktiskt präglas av just det professorsvalde som fördomarna aktualiserar. Smafurstar styr över sitt egna lilla område, ar ointresserade av institutets gemensamma arrangemang (seminarier), vistas knappt på sin arbetsplats och använder sig av personliga gate-keepers (sekreterare) för att mota bort besökande. Professorns vetenskapliga medarbetare är helt beroende av sin "furste" och används för uppgifter som kopiering och att hämta böcker på biblioteket. Deras forskningsinriktning bestäms givetvis också av professorn.

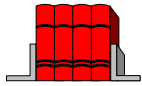
Vad tillfördes då min CV under vistelsen? Jag gav en kurs i Konstanz om den skandinaviska välfärdsstaten, vilket var en intressant undervisningserfarenhet. Jag höll föreläsningar i Köln och Tubingen om samma tema. Jag deltog i den europeiska statsvetarkongressen i Mannheim där jag presenterade den uppsats som varit min huvudsakliga forskningsuppgift under året: "Disassembly of the Social Democratic Welfare Model? Has the Swedish Welfare State lost its defining characteristics?" Trots det svenska forskningsobjektet var mina tyska kollegors stöd och kunnande av avgörande betydelse för detta arbete.

Allra värdefullast är emellertid förmodligen de kontakter som jag etablerat och de personliga erfarenheter jag gjort.

Anders Lindbom

Befolkningsutveckling och regional välfärd

Hur påverkas människors välfärd av förskjutningar i den regionala befolkningsfördelningen? Docent Bo Malmberg vid IBF har fått i uppdrag att analysera denna frågeställning för den regionalpolitiska utredningens räkning. Tvärtemot vad man vanligen tror innebär en lokal befolkningsminskning inte nödvändigtvis att ekonomin, räknat som inkomsten per capita, går dåligt. Under de senaste åren har t ex kommuner med befolkningstillväxt haft en sämre inkomstutveckling än kommuner som avfolkas, påpekar Bo Malmberg. Däremot kan effekterna vara kraftiga på andra områden t ex på huspriser, serviceutbud och karriärmöjligheter. Analysens utgångspunkt kommer att vara klassisk centralortsteori. Visserligen har denna teori under senare år kommit lite i skymundan men enligt Bo Malmberg förtjänar den att åter lyftas fram i den regionalpolitiska diskussionen.

Publicerat 1 juli – 31 oktober

Billing, P., M. Franzén & T. Peterson (1999) *Vem vinner i längden? Hammarby IF, Malmö FF och svensk fotboll*. Lund: Arkiv.

Hendershott, P. H. & B. Turner (1999) "Estimating constant-quality capitalization rates and capitalization effects of below market financing", *Journal of Property Research* 16: 109-122.

Lindh, T. (1999) "Age structure and economic policy - The case of saving and growth", *Population Research and Policy Review* 18: 261-277.

Lindh, T. & B. Malmberg (1999) "Age structure effects and growth in the OECD, 1950-90", *Journal of Population Economics* 12: 431-449.

Lindh, T., J. Agell & H. Ohlsson (1999) "Growth and the public sector: A reply", *European Journal of Political Economy* 15: 359-366.

Lundström, S. & B. Turner (1999) *Bostadsbyggande på svaga orter*. Vändpunkt 2000. Stockholm: KTH.

Magnusson, L. (1999) Recension av Musterd Sako, Wim Ostendorf & Matthijs Breebaart "Multi-ethnic metropolis: Patterns and policies", *Urban Studies* 36: 1820-1822.

Sandstedt, E. & S. Tielmann (1999) *Samhällsvetenskaplig forskning om sjuka och sunda hus. En litteratursammanställning*. Arbete och Hälsa, Vetenskaplig skriftserie 1999:16. Stockholm: Arbetslivsinstitutet.

Turner, B. (1999) "Så beräknas priset på hyreshuset", *Bygghforskning* 5: 28-30.

Vedung, E. (1999) "Kommunala styrmedel", *AKF Nyt* 3: 60-63.

Åsberg, P. (1999) "Housing decisions of young Swedish adults", *Journal of Housing Economics* 8: 116-143.

Nytt från forskningsfronten

Gärd Folkedotter har varit arrangör (tillsammans med Anna-Karin Malmström-Ehrling) för seminariet *Genus och samhälle* där forskningsidéer inom området diskuterades. Deltagare var Ulla Westerberg, KTH-BMG (Boende i förändring – fokus på arbete, genus och IT), Christina Hjort Aronsson, IBF och Örebro universitet (Arkitektprofessionen – formgivande jurisdiktion i korstrycket mellan beställare, offentlighet och professionella övertygelser), Kristina Lilja och Tom Petersson, Ekonomisk-historiska institutionen (Kvinnliga spar- resp lånebetående och kreditmöjligheter för kvinnor) samt Gärd Folkedotter och Anna-Karin Malmström-Ehrling (Offentlig konst och genus – en regional studie). IBF, Gävle 24 augusti.

Institutet för bostadsforskning har från *Utredningen om allmännyttan och bruksvärdet* fått i uppdrag att undersöka de boendes värderingar och betalningsvilja för olika geografiska lägen. Huvudfrågeställningen i analysen kommer således att handla om platsens betydelse kontra övriga faktorer som kan hänföras till boendet. IBF samarbetar i denna studie med Statistiska Centralbyrån (SCB). Från IBFs sida arbetar **Urban Fransson, Lena Magnusson och Bengt Turner** med uppdraget.

Tillsammans med Peter Dahler-Larsen, Odense och **Nils Hertting** IBF var **Evert Vedung** ledare för arbetsgrupp nr 14 Utvärdering/Evaluering vid XII Nordiska statsvetarmötet i Uppsala, 19-21 augusti. Vedung presenterade uppsatsen *Brukarutvärdering: Modeller och argument*. Hela rapporten *Varför skall man lyssna på brukarna: Med exempel från boende och socialt arbete* (tills. med Magnus Dahlberg) diskuterades på Socialstyrelsen, Stockholm den 11 oktober. Opponent var Stig Montin, Örebro universitet.

Stellan Lundström vid KTH och **Bengt Turner** har just avslutat ett projekt för Byggentreprenörerna om Bostadsbyggandets förutsättningar på svaga orter i Sverige (Se litteraturlistan). Slutsatserna i rapporten är att förutsättningarna för att få till stånd byggaktivitet i de bortemot ett hundra kommuner som det är fråga om är små. Det förutsätter sannolikt att stat och kommun främjar tillkomsten av institutioner och regelverk som är anpassat till dessa kommuner.

Hur kommer det sig att det som är tänkt som undantag så småningom blir regel? Frågan besvaras i **Evert Vedungs** *En historisk ironi eller undantaget som blev regel: Svenska kommuners implementering av ett bostadsekonomiskt styrmedel*. Uppsatsen har presenterats i *Nordisk Administrativt Tidskrift* 1: 21-41 och nu även getts ut som Särtryck/Reprint No. 30 här vid IBF.

Den 6 september presenterade **Evert Vedung** promemorian "Vilka styrmedel står oss till buds?" på konferensen *Amters og kommuners rolle i miljø og energipolitikken*, Den Kommunale Højskole, Grenaa, Danmark. Delar av promemorian är tryckt som "Kommunala styrmedel" i *AKF Nyt* 1999:3, s. 60-63 (utgiven av AKF-Forlaget, Köpenhamn).

Den 29 oktober höll **Evert Vedung** ett doktorandseminarium vid Förvaltningshögskolan i Göteborg. Hans PM handlade om globala regulatoriska regimers implementering, särskilt Montrealprotokollets genomförande nationellt och i kommuner i Sverige.

IBF:s hemsida på Internet:
[http:// www.ibf.uu.se](http://www.ibf.uu.se)

Forskning om bo-ord

Det har med tiden blivit allt mer uppenbart för oss att forskningen om boendet lider svårt av bristen på rubriker och beteckningar. Problemet har förvärrats i dessa yttersta tider när hushållsbegreppet ter sig allt vagare, för att inte säga obeständigare. I ett försök att komma tillrätta med detta uppenbara problem har vi inom IBF initierat en forskning som skall förse oss med de rubriker och beteckningar vi så hett eftertraktar.

Trångboddhet och demografi

Exbo	nyskilt, men fortfarande sammanboende par;
Gambo	vuxet barn som bor ihop med mor eller farföräldrar;
Kombo	kompisar som delar lägenhet;
Mambo	vuxet barn som på grund av bostadsbrist bor med mamma;
Vedbo	utslängd man på landet.

Nya, moderna samboendeformer

Delsbo	par som bor ihop ibland;
Fågelbo	pensionärspär med liten tvåa i innerstaden och andelshus på Kanarieöarna;
Förbo	försiktiga, långvariga särboar som flyttat över tandborste och nattkläder;
Gråbo	pensionärer som flyttat ihop på äldre dagar;
Krylbo	styvfamilj där det kryllar av egna barn och andras ungar;
Närbo	ensamstående som hittat kärleken på nära håll;
Sambo	sammanboende utan föregående giftermål;
Svärbo	yngre man som bor med svärmor;
Särbo	par som inte bor tillsammans;
Turbo	par som turas om att bo med barnen.

Hushållets mentala och sociala kännetecken

Dumbo	par som borde flytta isär men som är för dumma för att inse det;
Garbo	hushåll med ensamstående, synnerligen ljusskygg äldre kvinna;
Jumbo	en ung korpulent, socialt mindre välanpassad mammas pojke som längtar åter till ett tidigare mamboliv;
Lambo	par som har ett mycket lamt förhållande;
Limbo	par som lever som klistrade till varandra;
Rambo	par som har mycket fasta ramar för sitt förhållande;
Zambo	samboar som vill avvika från Svensson;
Öbo	isolerat hushåll.

Övriga

Gestabo	en försvenskad variant av tyskt ursprung och en föregångare till sjöbo;
Sjöbo	hushåll med starkt främlingsfientliga åsikter och med noggrann kontroll på vem som kommer över tröskeln.

Ord som inte finns, men som eventuellt borde finnas

Badbo	numera sällsynt släkte. Enfamiljsvilla i fashionabelt område med swimmingpool;
Fäbo	mindre omtyckt hushåll av varierande storlek;
Granbo	skogsvaktarpar boende i ensligt torp i norra Värmland;
Gravbo	sedan länge dött parförhållande;
Gubo	två fyllgubbar som delar kvart;
Hycklarbo	samboförhållande som totalhavererat;
Jycklarbo	öppet samboförhållande där alla spratt är tillåtna;
Lärbo	stort hushåll med folkskoleundervisande husbonde;
Smörbo	tillfälligt sammanboende inställsam kringflackande sol-och-vårare;
Störbo	stereospelande tonårspär med eget kortnummer hos störningsjouren;
Tigggarbo	ett hushåll i samhällets utkanter som drygar ut socialbidraget med egen verksamhet;
Tjabo	ensamstående säregen man som bott i samma lilla trånga etta på 16,5 kvm sedan mambotiden;
Tjärbo	tidigare grusat förhållande som slätats över;
Travbo	ensamstående hästtokig V75-spelande man i övre medelåldern som (fortfarande) drömmer om storkovan;
Trimbo	kvällstidningsbilageköpande par med extra stort intresse för utseende och hälsa;
Träbo	manlig slöjdlärlare som lystrar till namnet Folke. Oftast egenbyggd enfamiljsvilla;
Tunabo	tidigare vegboar som numera fuskar med fisk.

Ord som finns men som väntar på sin uttolkning (bidrag välkomnas)

Bilbo	Bimbo
Friggebo	Fårbo
Getingbo	Grötlingbo
Gumbo	Hästbo
Högbo	Jössebo
Krambo	Kräklingbo
Lillebo	Mundebo
Ormbo	Sabo
Stackbo	Valbo

Specialredaktörer: *Bengt Turner och Bengt J. Eriksson*